

Raadsvergadering d.d. 19-12-2024

Aan de raad,

Onderwerp

Legesverordening 2025

Portefeuillehouder

J.H.C.M. Briels

Beslispunten

1. De Legesverordening Laarbeek 2025 vast te stellen.
2. De Legesverordening Laarbeek 2024 in te trekken.

Samenvatting

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Dit heeft gevolgen voor de opbouw en tarieventabel van (hoofdstuk 2 van) de Legesverordening. Op basis van de eerste ervaringen met het werken onder het regime van de Omgevingswet, is de Legesverordening 2024 geëvalueerd. Dit heeft geleid tot een aantal wijzigingen in de tarieventabel van de Legesverordening 2025.

Op 21 december 2023 en op 4 juli 2024 heeft de gemeenteraad een tweetal moties aangenomen die betrekking hebben op de leges en de kostendekkendheid daarvan. In de Legesverordening 2025 zijn de uitwerkingen van deze moties zo veel als mogelijk meegenomen. Bij de begroting voor het jaar 2025 is tot slot een verhoging van 5% van de beïnvloedbare tarieven voorgesteld. Dit sluit aan bij de ambitie uit het bestuursakkoord (2022-2026) en de motie van 4 juli 2024 om te groeien naar meer kostendekkende tarieven.

Aanleiding

Het voorstel ziet toe op vaststelling van de Legesverordening 2025. Hiernavolgend benoemen we de factoren die een rol hebben gespeeld bij het opstellen van de Legesverordening 2025:

1. Ervaring met nieuwe producten, tarieven en procedures onder de Omgevingswet: De Legesverordening 2024 is geëvalueerd op basis van de ervaringen tot nu toe. Dit heeft geleid tot een aantal wijzigingen.
2. Op 21 december 2023 heeft uw raad een motie aangenomen van PNL, Ouderen Appèl en ABL waarin het college verzocht wordt om een onafhankelijk onderzoek te starten naar het procesverloop van bouw-gerelateerde vergunningverlening. Door negatieve ervaringen bestaat het beeld dat er hierdoor ook meer weerstand is tegen de hoogte van de leges. Uw raad verzoekt het college om de uitkomsten van dit onderzoek mee te nemen bij de evaluatie van de Legesverordening 2024 en het opstellen van de Legesverordening 2025.
3. Op 4 juli 2024 heeft uw raad een motie aangenomen van het ABL aangaande het dekkingspercentage van de leges. U verzoekt het college het dekkingspercentage te onderzoeken en maatregelen voor te stellen om dit percentage te verhogen.

Onder de paragrafen 'Argumenten' en 'Kanttekeningen' worden deze factoren verder toegelicht. De factoren tezamen vormen de aanleiding en de wijze waarop de Legesverordening 2025 tot stand is gekomen en hoe we deze willen door- ontwikkelen.

Beoogd effect en/of resultaat

1. Het vaststellen van de Legesverordening 2025.
2. Het door-ontwikkelen van de Legesverordening voor het begrotingsjaar 2026 en verder.

Argumenten

1.1 Doorontwikkeling van de Legesverordening

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet is hoofdstuk 2 van de tarieventabel in de Legesverordening 2024 ingrijpend veranderd. Onder de Omgevingswet hebben we te maken met nieuwe producten en nieuwe procedures. Denk bijvoorbeeld aan de intake- en omgevingstafel. Voor deze producten zijn nieuwe tarieven geïntroduceerd op basis van inschattingen. Aan de hand van de data van de eerste negen maanden hebben we een voorzichtige analyse kunnen maken van de kostendekkendheid van onze tarieven. We zien dat over het gemiddelde genomen de kostendekkendheid voor hoofdstuk 2 aan de lage kant is (circa 40%).

Deze data is gebaseerd op een relatief korte periode (negen maanden) en daarmee te summier om een volledige en betrouwbare analyse uit te kunnen voeren op zowel de kosten- als de batenkant. Eén van de oorzaken is dat de eerste maanden van 2024 nog grotendeels in beslag zijn genomen door de afhandeling van de zogenoemde 'Wabo' zaken (de aanvragen onder de oude wetgeving, die zijn ingediend voor 1 januari 2024). Er is daarom meer tijd en data nodig om goed inzicht te krijgen in de opbouw van de kostprijs in relatie tot de tarieven. Dit pakken we samen met de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant op.

De doorontwikkeling van de Legesverordening ziet er als volgt uit:

- Bij de begroting 2025 is een verhoging van 5% van de beïnvloedbare tarieven voorgesteld voor de Legesverordening 2025. Een aantal tarieven kunnen niet verhoogd worden, bijvoorbeeld de wettelijk vastgestelde tarieven voor o.a. rijbewijzen.
- Eind 2024 stellen we een plan van aanpak op voor de Legesverordening 2026. Dit plan heeft als randvoorwaarden:
  - o Het meenemen van - en opvolging geven aan - de resultaten van het onderzoek naar het procesverloop van de bouwgerelateerde vergunningverlening (motie december 2023);
  - o Het nader onderzoek doen naar de maatregelen om het dekkingspercentage te verhogen (motie juli 2024). Enerzijds kan dit door de tarieven te verhogen, anderzijds door efficiënter te werken, dit leidt immers tot een lagere kostprijs. De resultaten uit het onderzoek naar het procesverloop van de bouwgerelateerde vergunningverlening vormen hierbij de leidraad;
  - o De resultaten en inzichten te delen met uw raad bij de behandeling van de begroting 2026;
  - o De resultaten en inzichten te verwerken in de Legesverordening 2026.

1.2 Evaluatie Legesverordening 2024 leidt tot een aantal wijzigingen

De Legesverordening 2024 is geëvalueerd. Welke knelpunten zijn er ervaren en welke verbeteringen kunnen doorgevoerd worden? Uit de evaluatie is onder andere gebleken dat we inkomsten zijn misgelopen door de wijze waarop we leges heffen in artikel 2.6¹. Het tarief was gebaseerd op een vast bedrag per aanvraag. Dit bleek een omissie in de Modelverordening van de VNG. Door in de legesverordening 2025 in artikel 2.6 meer gradaties aan te brengen, trekken we dit recht. In bijlage 2 leest u een toelichting op de belangrijkste wijzigingen in de Legesverordening 2025 ten opzichte van 2024.

1.3 We geven opvolging aan de aangenomen moties, echter kent dit een langere doorlooptijd.

- *Motie 21 december 2023; onafhankelijk onderzoek naar het procesverloop van de bouw gerelateerde vergunningverlening.*

De resultaten van het onderzoek worden in november 2024 opgeleverd. Hierdoor komen de resultaten te laat om mee te nemen bij de evaluatie van de Legesverordening 2024 en het opstellen van de Legesverordening 2025. De resultaten van dit onderzoek zullen om die reden meegenomen worden bij het opstellen van het plan van aanpak voor de Legesverordening 2026. De resultaten en inzichten delen we met u bij de behandeling van de begroting 2026.

- *Motie 4 juli 2024: maatregelen dekkingspercentage leges.*

Zoals onder punt 1.1 geschetst, is de data om verschillende redenen nu nog te summier. Het uitgangspunt is daarom om de komende jaren te groeien naar een verdergaande kostendeckendheid. Voor 2025 nemen we volgende maatregelen:

- De leges worden (daar waar mogelijk) verhoogd met 5%;
- Voor de activiteiten waarover nog geen leges werden geheven (bijvoorbeeld het kappen van een boom) introduceren we een basistarief. Dit draagt bij aan een totaal hoger dekkingspercentage.

Voor de Legesverordening 2026 (e.v.) wordt eind 2024 een plan van aanpak opgesteld. De resultaten en inzichten delen we met u bij de behandeling van de begroting 2026.

Kanttekeningen

1.1 Omgevingswet is een grote stelselwijziging

Onder de Omgevingswet zijn er nieuwe diensten bijgekomen waarover leges geheven kunnen worden, zoals de intake- en omgevingstafel. Dit heeft ook geleid tot nieuwe werkwijzen en procedures die (vooralsnog) meer tijd en inzet vergen. We zetten ons in 2025 in om de inzichten te vergroten en om efficiënter te gaan werken, om zo de kostprijs te verlagen. Dit doen we samen met de ODZOB. Dit wil echter niet zeggen dat alle 'kinderziekten' binnen één jaar opgelost zijn. De Omgevingswet is een dusdanige stelselwijziging dat het evident is dat we de komende jaren de huidige kostprijzen niet voor een groot deel kunnen doorbelasten aan onze inwoners en ondernemers. We zullen daarom de balans moeten blijven zoeken tussen het verhogen van het dekkingspercentage, mede door middel van het verlagen van de kostprijs, en het verhogen van de tarieven.

1.2 Financiële last voor burgers en ondernemers

De verhoging van de beïnvloedbare tarieven met 5% in de Legesverordening 2025 (conform eerder genomen raadsbesluit) brengt uiteraard een zekere lastenverzwaring met zich mee wat er voor zorgt dat burgers en ondernemers dit als belastend ervaren. Het risico bestaat dat bepaalde aanvragen of meldingen achterwege worden gelaten vanuit financieel economisch perspectief. We schatten dit risico echter laag in.

Financiën

In de tarieventabel van de Legesverordening 2025 wordt een verhoging van 5% doorgevoerd op alle beïnvloedbare tarieven. Dat heeft geleid tot een bijstelling van de verwachte legesopbrengsten in de begroting 2025.

Vervolgstappen

- Publiceren Legesverordening;
- Opstellen plan van aanpak Legesverordening 2026 en verdere opvolging aan de moties;
- Raad informeren over de resultaten en inzichten bij de behandeling van de begroting in 2026.

Bijlagen (meegezonden stuk(ken), ter inzage gelegde stukken)

1. Concept Legesverordening 2025.
2. Toelichting op de voornaamste wijzigingen Legesverordening 2025 ten opzichte van 2024.

Het college van burgemeester en wethouders,
gemeentesecretaris

J.W.M. van de Ven

burgemeester

Y.C.M.G. de Boer